

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi eräiltä matkustaja-aluksilta saadusta merityötulosta toimitetun ennakonpidätyksen väliaikaisesta maksuvapautuksesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä toukokuuta 2004 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi eräiltä matkustaja-aluksilta saadusta merityötulosta toimitetun ennakonpidätyksen väliaikaisesta maksuvapautuksesta (HE 94/2004 vp).

Eduskunta-aloite

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavan toimenpidealoitteen:

— TPA 1/2004 vp — Lyly Rajala /kok: Matkustaja-alusten verotuen ohjaaminen liike-toiminnan tukemiseen (läh. 10.3.2004)

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- budjettineuvos Esko Tainio ja neuvotteleva virkamies Jukka Vanhanen, valtiovarainministeriö

- merenkulkuneuvos Raimo Kurki, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Marja-Liisa Manner, Verohallitus
- asiamies Reima Angerman, Suomen Konepäällystöliitto ry
- toiminnanjohtaja Bo Gyllenberg, Suomen Laivanpäällystöliitto
- puheenjohtaja Simo Zitting, Suomen Merimies-Unioni ry
- vt. toimitusjohtaja Henrik Lönnqvist, Suomen Varustamoyhdistys
- toimitusjohtaja Hans Ahlström, Ålands Redarförening
- toimitusjohtaja Kyösti Vesterinen, Mopro Oy.

Kirjallisen lausunnon ovat toimittaneet

- valtiovarainministeriö
- kaupp- ja teollisuusministeriö
- Merenkululaitos
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen Kuntaliitto
- Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- Rahtialusyhdistys ry
- Ålands landskapsregering, Ahvenmaan maakunnan hallitus.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiltä matkustaja-aluksilta saadusta merityötulosta toimitetun ennakonpidätyksen väliaikaisesta maksuvapautuksesta. Lailla vapautettaisiin ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetussa laissa tarkoitetulla matkustaja-aluksella varustamotoimintaa harjoittava työnantaja velvollisuudesta maksaa verohallinnolle aluksella työskentelevälle merimiehelle maksetusta palkasta toimitetut ennakonpidätykset. Maksuvapautuksena myönnettävän tuen edellytykset vastaavat ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetun lain mukaisen suoran tuen myöntämisen edellytyksiä.

Työnantaja voisi jättää ennakonpidätykset maksamatta ilman erillistä veroviranomaisen päätöstä, jos Merenkululaitos on myöntänyt kauppa-alusluettelosta annetussa laissa tarkoitettua suoraan tukea palkanmaksuvuodelta tai edeltävältä vuodelta. Jos tukea ei ole aiemmin myönnetty, varustamon olisi maksettava ennakonpidätykset verohallinnolle ja verohallinto palauttaisi ne varustamolle hakemuksesta sen jälkeen, kun Merenkululaitos on myöntänyt vastaavalta osin suoran tuen. Maksamatta jätetyt ennakonpidätykset luettaisiin verovelvol-

lisen hyväksi niin kuin ennakonpidätykset olisi maksettu.

Muutoksesta kunnille, seurakunnille ja kansaneläkelaitokselle aiheutuvat verotulojen menetykset korvattaisiin valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta. Valtion osuus vähennettäisiin valtion verotuloista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu sekä Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt ehdotetun valtioneuvoston. Lain voimaantuloajan kohdasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lakia sovellettaisiin vuosina 2005—2009 maksettujen palkkojen perusteella toimitettaviin ennakonpidätyksiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2005 talousarvioon.

Toimenpidealoite

Toimenpidealoitteessa TPA 1/2004 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ja määrää asianomaisen ministeriön valmistelemaan lainsäädäntöä, jossa nettopalkkausjärjestelmän kautta maksettava verotuki ja muu yrityksille maksettava suora elinkeinotuki velvoitetaan liitettäväksi yritysten sidottuun pääomaan, jolloin ne eivät olisi osingonjakokelpoisia.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Hallituksen ehdottaman ennakonpidätysten väliaikaisen maksuvapautusjärjestelmän tarkoituksena on parantaa suomalaisten matkustajalusten kilpailuedellytyksiä ulkomaanliikenteessä.

Esitys merkitsee sitä, että Suomessa otettaisiin käyttöön samanlainen nettopalkkausjärjestelmä kuin esimerkiksi Ruotsissa. Tämä alentaisi matkustajavarustamojen kustannuksia vuositasolla noin 25,4 miljoonaa euroa. Saavutettava

tukitaso vastaisi Euroopan komission vahvistamien meriliikenteen valtioneuvoston suuntaviivojen mukaista enimmäistukea.

Valiokunta pitää ehdotusta perusteltuna. Ruotsin nettopalkkausjärjestelmää vastaava verotuki parantaa kiistatta suomalaisten matkustajalusten kilpailuedellytyksiä ulkomaanliikenteessä. Se on siten omiaan turvaamaan alusten säilymistä Suomen lipun alla sekä ylläpitämään alan työllisyyttä ja osaamista.

Valiokunta on käsitellyt asiaa yksinomaan ulkomaanliikenteen matkustajalusten kilpailuedellytysten turvaamisen näkökulmasta. Käsit-

telyn ulkopuolelle on rajattu siten mm. kysymykset verotuen vaikutuksista muiden alojen, kuten hotelli- ja ravintola-alan, päivittäistavara-kaupan tai sisävesiliikenteen kilpailutilanteeseen. Koska valtiontuet kuitenkin väistämättä vinouttavat kilpailua niin valtioiden välillä kuin yksittäisessä jäsenmaassa, EU-tasolla tulisi valiokunnan mielestä pyrkiä löytämään nykyistä kestävämpiä ratkaisumalleja merenkulun ongelmiin. Huomion arvoista on myös se, että Itämeren matkustajaliikenteen tukemisessa on pitkälti kysymys EU:n sisäisestä valtiontukikilpailusta.

Toimenpidealoite

Valiokunta on tullut kielteiselle kannalle käsittelemänsä toimenpidealoitteen johdosta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että TPA 1/2004 vp hylätään.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Olavi Ala-Nissilä /kesk
vpj. Matti Ahde /sd
jäs. Eva Biaudet /r
Jyri Häkämies /kok
Kyösti Karjula /kesk
Pekka Kuosmanen /kok
Reijo Laitinen /sd (osittain)
Maija-Liisa Lindqvist /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Pirkko Peltomäki /sd

Iivo Polvi /vas
Virpa Puisto /sd
Markku Rossi /kesk
Irja Tulonen /kok
Jukka Vihriälä /kesk
vjäs. Janina Andersson /vihr
Timo Kalli /kesk
Mikko Kuoppa /vas
Olli Nepponen /kok
Maija Perho /kok.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.